

A SZOTE KISZ-klubjának híreiből:

Csoóri Sándor estje

A mai modern művészetről vitakozott Csoóri Sándor József Attila díjas költővel néhány irodalmat kedvelő fiatal november 26-án. A költő bevezetője után élénk vita alakult ki a modern művészet közérthetőségéről, a romantika helyéről a mai irodalomban és általában a modern művek megértésével kapcsolatos kérdésekről. Ezután Csoóri saját költészetéről, verseinek születéséről beszélt. Legújabb versei közül a „Che Guevara búcsúztatása”, a „Harmadik nap esni kezdett a hó” és a „Kantáta profána” címűeket olvasta fel. Nemcsak mint költőt, hanem mint filmforgatókönyv író is megismerhettük, hiszen része volt a Tizezer nap és a Feldobott kő című filmek megalkotásában, s a már befejezés előtt álló Dózsa-ról szóló film elkészítésében. Az érdekes és hangulatos vitaestért dicséret illeti a klub vezetőit, valamint a másodéves orvos-tanhallgatókat, akik a szervezést magukra vállalták.

CSURY MÁRIA

Ketten a Pécsi Balett együtteséből

Másnap ugyancsak érdekes vendégei voltak a klubnak. Eck Imre és Tóth Sándor az együttes két vezetője beszélgetett a megjelent érdeklődőkkel. Szó esett arról, miért szakítottak a klasszikus balett hagyományával, beszéltek a magyar és benne a Pécsi Balett helyéről a nemzetközi táncművészetben stb. A résztvevők lelkesen fogadták az együttesnek azt a célkitűzését, hogy híres külföldi koreográfusok meghívásával szeretnék megismertetni a magyar közönséget az európai balettkultúrával.

Végül a Szegedi Nemzeti Színház közönségszervezője bejelentette, hogy a jövőben könnyebben juthatunk jegyekhez a Pécsi Balett előadásaira, mert 1970 januártól havonta két előadást tartanak Szegeden.

GYURIS MÁRIA

Nagy Attila Trikóban

A Stúdiószínház második előadása Nagy Attila mai magyar költők műveiből válogatott önálló estje volt, melyre — talán a magas belépődíj miatt — nem telt meg november 30-án az Auditorium Maximum.

Szép és nehéz vállalkozás ma élő költők műveiből egy estre valót összeállítani, még a teljesség igénye nélkül is. Nagy Attila nem is akart mást, mint „Továbbadni azt a benyomást, amit a jelenleg élő költészet benne kélt.” Minden válogatás, ha úgy tesszük önéleplezés is, mert esetlegessége, a totalitás-hiánya folytán sokkal inkább a válogatott, mintsem az általa átfogott anyagot jellemzi. Milyen volt hát Nagy Attila trikója?

Amint ezt az est címadó versének tolmácsolásával is igazolta: mélyen gondolkodó ember. A szerelmi és én-líráról a társadalmi költészetig ívelő válogatás kompozíciója a versnek adta gondolatrítmsura épült. Szerkezetiileg mégsem lehetett tökéletes — éppen az összeállításban feszülő sokféle szándék miatt. Szimpatikus főképp volt, hogy nem elsősorban a jólismert költők műveiből válogatott a művész, hanem bátran nyúlt a fiatalok verseihez. Persze, ezzel is elárulta magát: a legfiatalabbak közül két par excellence elkötelezett költőtől. Harasztól és Passtól mondott verset, s a művészi elkötelezettség mellett tett hitet az estet követő vitában is.

Temesi Ferenc

Felolvasó színpad

Két hangjáték

A bűnösök így szólnak: „— A feledékenység számunkra van kitalálva. S ez teszi a mi nagy féltékenységünket. És ha nem tudunk felejtetni? — ez azt jelenti, hogy állandóan bennünk tartják a kést.” Úgy tűnik, nincs kiút. Kisebbségi írók ezért ebből azonnal megkötésüknek az üldözési mániát — esetünkben Odojewski „A messzeségbe vész...” c. hangjátékában —, szép logikusan végig is vezeti a darabon,

mint az anya bolond gyermekét. Minekúlna az író sikeresen a félőreltet-be vagy örületbe hajszolta hősnőjét, elégedetten zárja a darabot, mondván: „Nem volt” sehol. Csak testének eszményien szép lenyomata a homokban. Meg a lába nyoma. Semmi több. És most már mindez lassan továtúnik, a messzeségbe vész...” Ah, mily gyönyörű sorok! Mily szépen is beszél ez az Odojewski! Illetve dehogya! Pálffy Kati és Notheisz János beszélt szépen. A felolvasószínpad november 26-i előadásán, a Liliom utcai KISZ-klubban. S csak tizenhárom hallgatták őket.

Mégis elmondták Runeborg: „Hotel Sidney” c. hangjátékát is. „A sötét torony” című hangjáték-kötetben olvasható, az előbbivel együtt. Szépen mondták el — egyszerű mesét hallhattunk igazán jó előadásban.

MORVAI ISTVÁN

SZERZŐAVATÁS

Nemrégiben Székely István a felolvasó színpadon bemutatta két egyfelvonásosát. A kezdeményezés figyelemreméltó és követendő. A végrehajtás kevésbé.

A két darab (Kantáta, Phülaeida) hálás témát készült boncolgatni. Sajnos csak készült, mert bár a kést megragadja, az első metszést sem ejti meg. A Kantáta fésületlen gyermeke egy jólfésült elmének. Nagy elődök, mártír elődök helyszíni tudósításai után, a fasizmusra visszaemlékezés máig élő döbbenetében agg csoszogásként hatottak Székely István sorai. A Kantáta a munkaszolgálat szublimált leírása kívánt lenni. Nem lett.

A Phülaeida a Pelopidák mondanótát oldja meg egy újabb tragédiával. A szerző két újszerűt mitológiai hős (a címszereplő és bátyja) közbeiktatása után bosszút áll az anyagilkos Oresztészen, méghozzá Elektra által. Úgy véljük, hogy — noha a szerzőt hamisítással vádolni nem lehet — talán mégis jobb lett volna, ha jogerőre emeljük az istenek ítéletét és békén hagyjuk a megtért hőszót. — Már a publikum szempontjából is.

A bátor szerzőnek kívánjuk, hogy ezután érleltebb darabokkal ajándékozza meg közönségét.

KATONA FERENC

Az Álarcosbál felújítása

A Szegedi Nemzeti Színház operatársulata ismét kiváló produkciót nyújtott Verdi Álarcosbál című operájának felújításában. A bemutatót követő negyedik napon a második szereposztás énekesei léptek színpadra. Vargha Ró-

bert (Richard gróf szerepében) színészi és énekesi szempontból egyaránt kiváló volt. Littay Gyula (René) alakításának emlékezetes mozzanata a harmadik felvonásbeli ária. Szabadits Judit Amélia megformálásával kellett művészi élményt. Oszkár apród szerepében Berdál Valéria rokonszenves, kedves figurát formál. Alakítása talán a darab legjobb teljesítménye volt. Az operát — a nemrég megteremtett új szimfonikus zenekar élén — Vaszy Viktor vezényelte. A látványos, mégis egyszerű díszletek Sándor Lajos díszlettervezőt dicsérték.

Arab barátsági est

November 29-én este az Arab Diák-szövetség Szegedi Szervezete baráti estet tartott a Juhász Gyula Művelődési Otthonban. A vendégeket dr. Mészáros Rezső, a KISZ Szeged Városi Bizottságának képviselője köszöntötte. Ezután Mohamed Szemir Radi, a szervezet elnökének ünnepi beszéde következett. A továbbiakban felszólalt dr. Kedvessy György egyetemi tanár, a Hazafias Népfront Szeged Városi Bizottságának elnöke és Ismail Emin, az Egyesült Arab Köztársaság magyarországi nagykövetségének első titkára is. A program folytatásaként az arab diákok kulturműsört adtak. A baráti esttel egyidőben megnyílt kiállításon pedig hazájukat, az arab országokat mutatták be a szegedi egyetem arab hallgatói.

Új symposion-est a bölcsészkaron

„Szopjon ön is kecsket! Direkt módszer állítólag egészes Jevtusenkók Jönnek a világra ágra ágra ágra”

December 4-én a bölcsészkar épületében kisszámú, de lelkes hallgatóság előtt mutatkozott be a vajdasági „új symposion” fiatal írógárdája — először Magyarországon. Az 54. számához érkezett avantgardista művészeti-kritikai folyóirat nem teljesen ismeretlen a tájékozottabb olvasók előtt, de szélesebb hazai terjesztése már régóta akadozik. Pedig sejtjük is bizonyított: megérdemelnék a figyelmet.

Várady Tibor a lap teoretikusa s egyben felelős szerkesztője mutatta be a szerzőket, és elmondta, a lap célját valamiféle „irodalmi-szellemi-politikai avantgardban” látja, mely politikai síkon legjobban az „új baloldal” tendenciájával rokonítható. Ezután Végel László, a lap kritikusa olvasta fel kis- és obskurusnak tűnő esszéjét. A csoport legtehetségesebb tagja kétségkívül Tolnai Ottó, aki Gerilla-dalaiból olvasott fel az esten. Versei a mély arisztikum és a direkt politikai hatás ritka ötvözetei. (A politikáról, Oda

a hétfőjét, ahol mi akarjuk? Mi férj és feleség vagyunk!

—Csak rendőrségi engedéllyel adhatok szobát. Ne akarjon meggyőzni, kérem.

A fiú és a kislány szomorúan bandukoltak lefelé a lépcsőn. Mit is mondhattak volna egymásnak? Azt, hogy a 25 év alatt ebből a szempontból semmit se változott? A fiú hazakísérte a kislányt. Hazafelé menet váratlanul rászánta magát, hogy megszerzi a rendőrségi engedélyt. Illedelmesen kopogtatott az ügyeletes tiszt szobájának ajtaján.

—Jó estét kívánok. Engedélyt szeretnék kérni, hogy a szállodában együtt tölthessek egy estét a feleségemmel.

—Mi van magukkal? Maga a negyedik, aki ezzel fordul hozzám ma este. Hol a felesége? Miért nem jött magával? Ahhoz, hogy engedélyt adjunk ki, azonosítani kell a személyeket.

A fiú valami köszönésfélet rebegett és csendesen kisomfordált a szobából. Hacsak ilyen megalázó procedurá-áran lehetnek együtt, akkor inkább ki-ki hazamegy a maga kollégiumi szobájába.

Lehet, hogy mégsem olyanok lennének, mint ahogyan azt Komlós János igazolni próbálta? Lehet, hogy az illetékesek előbb-utóbb belátják majd, hogy sokszázéves „pusztai-romantikánk” gátja a modern életnek?

B. GY.

Ön- és közparódia házunktájáról

Zebulon professzor úr Zebulonában

Zebulon Z. Zuárd professzor úr, zvegtemünk zoológiai tanszékének vezetője az elmúlt napokban (hónapban, évben, évtizedben — kicsire nem adunk) tért vissza több hetes zebulonai tanulmányútról. Így érhető tehát, hogy kihasználva a kedvező alkalmat (harminc forintnyira rúgó kártyaadósságom kifizetésére éppen kapóra jön ezért a cikkért megillető honorárium) nagy örömmel kerestem fel a

Sztálinhoz) Hasonlóan társadalmi érzékenységű író Gion Nándor is, aki „Testvérem, Joab” című nagy feltűnést kavart regényéből olvasott fel részletet. *Brasnyó István*, akinek már több prózai és verseskötete jelent meg, kevésbé politikus hajlamú; a „lírai próza” útjain kísérletezik — egyelőre kevés sikerrel. Aránytalanul kisebb művészi kvalitásokról tanúsítottak a nagyon fiatal *Danyi Magda* versei. A műsört az előadóművészek kiváló *Ladik Katalin* versei és meghökkentő akusztikai kísérletei zárták.

Szimpatikus fiatalok, ösztintek, közvetlenek. Hogy merre mennek, pontosan nem tudom. Azt hiszem ők sem.

T. F.

Isten hozta őrnagy úr!

Ősbemutató az egyetemen

November 20-án megelőzve a filmszínházakat zsúfolt sorok előtt vetítették le Örkény István *Tóték* című kisregényének filmváltozatát az Auditorium Maximumban. Kisregény? A példázat talán megfelelőbb szó lenne rá. Annak példázata, hogyan hat az abszolút erőszak az emberre. A forgatókönyv és a rendezés egyaránt *Fábrí Zoltán* munkája. Rendezői elképzeléseinek megvalósítására olyan kiváló színészek álltak rendelkezésére, mint *Latinovits Zoltán*, *Sinkovics Imre*, *Venczel Vera*, *Fónai Márta*, a narrátor szerepében pedig *Darvas Iván*. Ha egy mondatban kellene véleményt mondanunk a filmről, azt mondhatnánk, jó film, de okoz egy kis csalódást is. *Fábrí Zoltán* nagyszerű, szinte „örkényi” ötletességgel ülteti át a kisregény filmre, jól kihasználva a műfaj adta lehetőségeit. Az a nyomozás, az olvasóra elvelhetetlenül ránehezedő feszültség, azonban, ami a kisregénynek sajátja, hiányzik még a filmről. Mégpedig azért, mert a filmben a hangsúly áttolódik a humoros vonásokra. A kisregényben is megvolt az ironia, de egészen mélyen, kimondatlanul. *Fábrinál* ez a felszínre kerül. Nála az őrnagy által képviselt erőszak nemcsak értelmetlen, de nevetésgés is. (Ilyen nevetésgés mozzanata a filmnek az őrnagy löbbszóri csomagolása, amelyet egy csöppet sem érzünk fenyegetőnek — rendezői beállítása miatt — csak humorosnak). Ez okozza, hogy a film közepén felülköt bennünk a kérdés, mikor csap már Tót az asztalra. Nem érthető, hogy egy ilyen nevetésgés hatalomnak miért kényeserül engedelmessé válik.

Ettől eltekintve csak dicsérhetjük a rendezést, a színészi alakításokat. Különösen *Latinovits Zoltán* őrnagy írja felalátal.

BÁRDOS JÓZSEF

professzor urat, hogy utjáról elbeszélgessek vele.

—Milyen konferencián vett részt a professzor úr?

—A Zebulon Zergetenyésztők IV. zimpozíóján képviseltem zvegtemünket. Mondhatom, csodálatos élményeket gyűjtöttem utamon.

—Hallhatnánk ezek közül néhányat?!

—Természetesen, nagyon szívesen! Legmegrázóbb élményem az volt, amikor egy bennszülöttel találkoztam. Talán hihetetlennek hangzik a hazai fül számára, de ennek az emberfeleségnek — csak ezzel a szóval tudom illetni — az állán és két oldalt a pofacsontján kisebb-nagyobb sörtek álltak ki. De nem is akármilyenek! Nem zöldek, nem kékek, nem élénkzöldek, ne is próbálják kitalálni ügysem sikerül: feketék voltak! Felejthetetlen élmény volt számomra!

—Hát ez valóban csodálatos látvány lehetett! Mit tudna még mesélni a professzor úr? Mondjuk: hogyan élnek a zebulon zvegtemisták?

—Nagyon érdekes a kérdés felvetése, annál is inkább, mert ezek a zebulon zvegtemisták merőben más körülmények között sajátítják el a tananyagot, mint a mi diákjaink. Először is: a szorgalmi idő alatt nem tanulnak, csak a vizsgaidőszakban. Ez érthető is: heti 30–35 óra tanulmányi elfoglaltság van, így igazán nem várható el tőlük a tanulás. Emellett heti 4 kötelező és 2 szabadonválasztott speciál kollégiumon vesznek részt, amelyek — köztünk legyen szóva — az égvilágon semmi haszna nincs, viszont benne van a tantervükben. Hát nem érdekes egy ország ez a Zebulon? S hogy meg ne feledkezzenek még valamiről: minden héten 3 óras ZISZ-gyűlést is tartanak, ami ugyancsak lecsöpent valamicskét a szabadidejükől. Ezeket a ZISZ-gyűléseket — nem teljesen meglepő, de talán követésre méltó újításként — katalógust olvasnak, vagy jelenléti ívet íratnak alá. Talán érdemes lenne ezt a mi KISZ-vezetőink figyelmébe is ajánlani! S hogy emellett mikor jut idejük a zebulon zvegtemistáknak mondjuk szórakozni, jogászába járni? Hát, azt csak a Legfőbb Zebulon Zisten tudja...

(Ez az így megy még vagy 50 percig, keresztül).

BICHTIG ANDOR